

SZÉKELY TIBOR

PILLANATKÉPEK (6)

ÍGY LÁTTUK RÓMÁT

1999. SZEPTEMBER

SZÉKELY TIBOR

ÍGY LÁTTUK RÓMÁT

KEDVCSINÁLÓ RÓMAI ZARÁNDOKOKNAK

SZÉKELY TIBOR

PILLANATKÉPEK (6)

ÍGY LÁTTUK RÓMÁT

Nero: Domus aurea

Piazza di Spagna

Piazza Navona

Cap. Sixtina

1999. SZEPTEMBER

© Székely Tibor - 2001

ISBN 978 963 460 462 4

Készült az **Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár** technikai felszereléseiével, az intézmény fennállásának utolsó hónapjában.

Budapest VIII., Múzeum utca 17.

OMIKK Reprográfia

Budapest, I., Gyorskocsi utca 5-7.

FTV Reprográfia

Budapest, VIII., Reviczki utca 4/a.

Előjáték:

1999 júniusában, a 45. éves érettségi találkozó ebédje közben – a Csillaghegyi Strandhotel éttermének külön termében, ahol Meskó Csaba volt a „házigazdánk” – szóba került, hogy Rómába kellene menni, különösen, mivel „minden út Rómába vezet.”

Mondtam, hogy mi készülünk, bár még kijelölt időpont nincs. Katona Gyuri és Csaba, (ez utóbbinak főnöke is jelen volt, mert Magdi állandó résztvevő), azonnal csatlakozott, és máris megalakult a **„Római Klub”**.

Ocskay Ákos szállást ajánlott, mert az újévet ők Rómában köszöntötték, és kellemes tapasztalatokat szereztek a Szent István Házban, a nővéreknél, a Magyar Zarándok Központban.

A szervezést – mindkét fiú kényelmességére (lustaságára) tekintettel – azonnal rám háritották. Csabáék azt is kikötötték, hogy csak szeptember 24-től jó, mert előtte a divatos Kanári-szigetekre mennek (flancolni). Amúgy is utószezonban terveztünk, amikor már „nincs meleg” Rómában. Az időpontot mindhárom család elfogadta.

Felkészülés:

Mindjárt hét elején felhívtam a nővéreket, és faxon foglaltam három kétágyas, fürdőszobás szobát. Jó előre jegyet biztosítottam a pápai fogadásra is. A rendelést visszaigazolták, az előleget befizettük a Kalocsai Iskolanővérek budapesti rendházában, ahol elláttak bennünket ismertetőkkel és kínáltak térképet is. Utaztatással foglalkozó kollégáim segítségével kapcsolatba kerültem az OTP Travel Apor Vilmos téri (azelőtt Lékai tér*) irodájával, ahol a jubiláló társulat 20%-os születésnapos engedménnyel biztosította a repülőjegyet.

Tehát volt szállásunk 8 napra, és volt jegyünk oda-vissza a közvetlen MALÉV járatra.

A kedvünkért, vagy szerencsénkre, a légitársaság reggel korán indította a menetrendszerintit oda, és este későn vissza, mert így lehet igazán kihasználni az időt.

Az Interneten mindennek utána tudtam nézni. Összeállítottam a programot, napi füzetekre osztva a látnivalókat, térkép melléklettel, családonként egy-egy példányban.

A nyár gyorsan elszállt, és az indulás ideje egyre közelgett, amikor a szívem rendetlenkedni kezdett, és egy gyors kardiológiai kivizsgálást kellett szervezni. Szerencsére minden klappolt, a megfelelő gyógyszert kiválasztották, repülhetünk.

TARTALOMJEGYZÉK

Első nap:

Utazás	7.
Megérkezés és elhelyezkedés a Szent István Házban	9.
Az ókori Róma (1) Capitolium és a Forum Romanum	13.

Második nap: Az ókori Róma (2)

Colosseum	19.
Palatinus dombja	20.

Harmadik nap:

Vatikáni múzeum	23.
Szent Péter Bazilika	34.
Hadrianus mauzóleuma	37.

Negyedik nap: Templomok (1)

Aracoeli, Lateráni bazilika,	38.
Santa Maria Maggiore, San Pietro in vincoli (Mózes)	42.
Pantheon	45.
Santa Maria in Trastevere, Nérei Fülöp	47.
Kis Szent Teréz	50.

Ötödik nap: Templomok (2)

S. Cecilia, S.Paolo fuori le mura,	51.
Spagna: (Trinita dei Monti, San Lorenzo in Lucina,	56.
Ókor: Ara pacis, Augustus mauzoleuma	58.
Gesú, Santa Maria sopra Minerva	59.
Szökőkutak: Fontani di Piazza Navona	60.

Hatodik nap: A pápánál

Audiencia a Szt. Péter téren	62.
Quirinale, Fontana di Trevi	63.

Hetedik nap: Ókori Róma (3)

Bocca della Verita, Forum boarium,	65.
<i>közben</i> a Santa Maria in Cosmedin	
Cajus Cestius piramisa,	67.
Caracalla Thermái	68.

Nyolcadik nap: Templomok (3)

Diocletianus Thermája,	70.
Santa Croce in Gerusalemme	71.

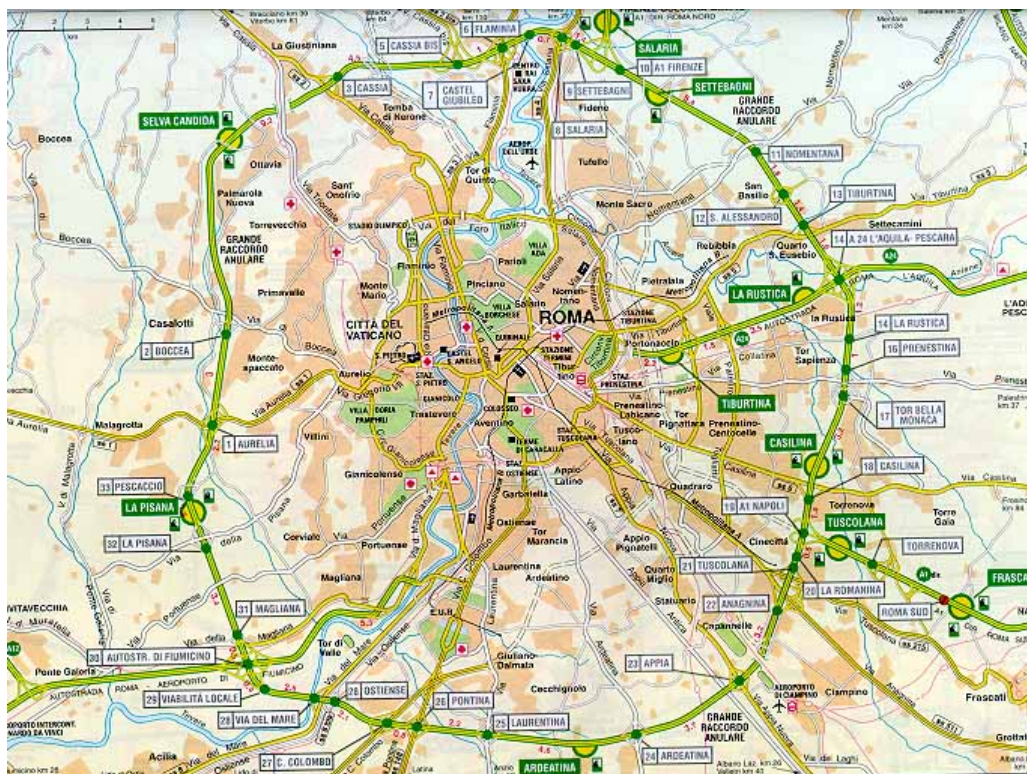
Ajánlott irodalom	75.
-------------------	-----

Az utazás

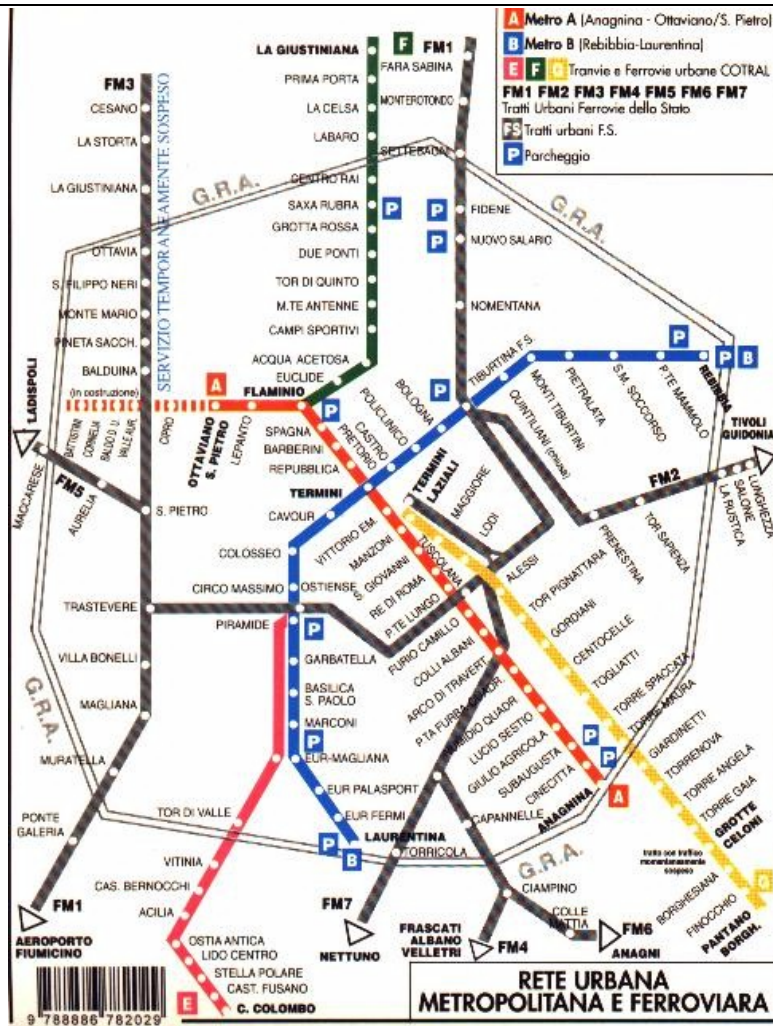
TETE-RORO-MAMA-NUNU-DADA-TETE-LALA-TETE azaz: Te tero Róma, ma-nu nuda, date tela, latete, vagyis Téged fenyegetlek Róma, pusztá kézzel, adjatok fegyvert és rejtőzzetek el – mondta...Július Cézár, amikor átkelt a Rubik(on)on.

Mi nem mondtunk semmit, csak bámultunk a repülőgép ablakán, amikor átsiklott a város felett, és madártávlatból megpillanthattuk a Várost, ahová mindig is vágytunk.

Már a repülőtérén, az érkezéskor ellátják az utast mindenféle hasznos tudnivalóval, ajándék térképekkel, közlekedési információval:

Róma áttekintő térképe a körvasúttal

Megérkezés és elhelyezkedés a Szent István Házban

A „járat” menetrend szerint megérkezett, a Ház sofőrjei, férj és feleség, két Fiat Unoval várt bennünket, külön női és férfi szakaszra bontva a klubtagokat. Elrobogtunk a város szélén álló, Mussolini idején épített, merev egyenes formákból álló „fasiszta” centrum, azaz **EUR**, a „munka colosseuma” mellett, felkapaszkodtunk az egyik dombra (ez nincs a „hét” között), és máris a szállásunknál voltunk.

<http://www.geocities.com/TheTropics/Lagoon/5233/>

bdavid@pelagus.it

100. A Szent István zárándokház

Szent István római zárándokházát 1776-ban lebontották. Emlékét tábla őrzi a Szt. Péter Bazilika falán. Mester István és Zágon József prelátusok kezdeményezték az új *Magyar Ház* építését (piros négyzet a térképen), támaszkodva a külföldön élő magyarok támogatására és Fáy Erzsébet nagylelkű adományára. A házat 1967-ben szentelték fel. A létesítményt a Szent István Alapítvány tartja fenn a Kalocsai Iskolanővérek kezelésében.

101. A Zárándokház a kapu felől

102. A parkoló felől

Szépen ápolt a kert, viszonylag modern az épület, azonban egyes helyeken már felújításra szorulna, de ennek fedezete nem biztosított.

Első nap

A recepción kedves arcú fiatal apácák: Katalin és Terézia nővérek fogadják a vendégeket, képeslapokat, könyveket, bélyeget, üdítőt, *hűtött sört* is árusítanak, tisztes haszonnal.

103. Előtér: Az Alapításról

104. Recepció: Teréz nővér

105. Tetőteraszunk

Megkaptuk szobáinkat, amelyek tetőteraszokra nyíltak, a folyosó felől pedig hármas egységben voltak. Katonáékkal egy teraszra léphettünk, ez volt az északi, és tájolása miatt reggel és este a klubgyűlések helyszíne. Meskőék ablaka és terasza a déli fronton (kihasználatlan) volt.

106. Kétágyas vendégszoba

107. A Római klub első ebédje

Kondíciónk feljavításával kezdtük, és hozzáláttunk a közös ebédhez, bedobva legjobb falatjainkat. Ahhoz képest, hogy senki nem volt éhes, a jókedvű társaság súlyos csapást mért a készletekre. Csaba lett a társaság kedvence, mindenre lévén vicce „ex gente”, és egyébként is.

A recepció elég szigorú házirendet közölt és leltárt vezetett. Számos probléma forrása az itt megszálló magyar utazók *nem megfelelő magatartása*, ugyanis számos esetben pótolni kellett utánuk az éjjeli lámpát, a kert gyökeres virágait, növényeit, stb, amit magukkal visznek „emlékül”.

Első nap

A problémák miatt a Szalont és a Könyvtárat a vendégek elől elzárták, és az utóbbi időben megszigorították a szobák leltár szerinti ellenőrzését a távozáskor.

108. Folyosó részlet (egyik oldal)

109. Folyosó részlet (másik oldal)

110. Étterem (egyházi menza)

111. Lezárt szalon

A Kápolnát, ahol az átutazó papok misézhetnek, valamint az épület közös területét Prokop István modern magyar pap-festő képei díszítik.

112. Szent Ferenc mozaik a kertben

113-114. Fő- és mellékoltár a Kápolnában

Első nap

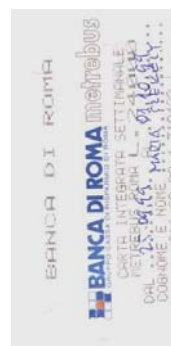

115. Kápolna részlet

116. Oltárkép a magyar szentekkel

A szépen gondozott kert megfelelő pihentető környezetet nyújt. De –úgy gondolom – aki idáig eljön nem a kertben akar pihenni, hanem inkább látni akar.

117-118. Fényképezkodtunk a kertben

119. Buszbérlet

Egész hétre szóló buszbérleteket váltottunk. Útleveleinket leadtuk a recepción, ahol felelősséggel, biztonságosan megőrzik, és kaptunk egy-egy turista igazolványt arra az esetre, ha a rendőrség igazoltatna.

120. Sörözés a teraszon

121. Turista igazolványok

Az ókori Rómában (1)

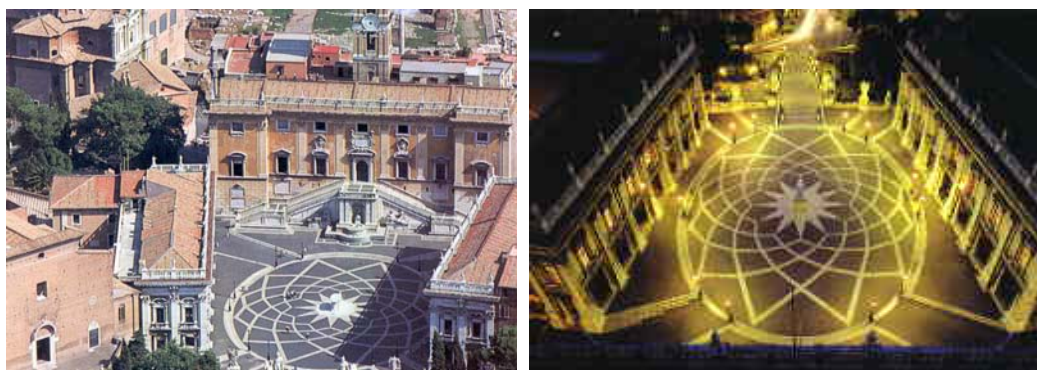
Első utunk a városközpontba vezetett, ahol a busz terminálon az automatából, (amellyel mi nem boldogultunk), *egyik buszvezető megváltotta nekünk* a hat darab egyhetes bérletet, amelyre (nem szép dolog, de akkor „nem lévén nálunk toll”), nem írtuk be a kezdési dátumot, csak másnap reggel, és így a teljes időszakra érvényes volt.

A busz végállomás *Piazza Venezia* mellett, a Viktor Emánuel emlékmű sarkánál van, így akarva akaratlan az volt az első látnivalónk Rómában. Gyuriék önállósultak, Csabáék velünk társultak, és ez az elosztás az egész héten megmaradt.

122-123. A Piazza Venezia nappali fényben és esti kivilágításban

Ott magasodott előttünk a **Capitolium**, tehát azonnal mentünk felfelé a Michelangelo tervezte lépcsősoron, a Cordonátán, a két dioscuros között a Piazza del Campidoglio

124-125. A Campidolio nappal, és esti kivilágításban

Fent a téren állt korábban Marcus Aurelius lovas szobra, mögötte a Palazzo Senatorio, a városháza, jobbra és balra a Capitoliumi Múzeum II. sz. épülete, amely zárva volt, és csak fényképről láttuk néhány tárgyát. Azt nem tudtuk meg, hogy miért vették le a lovas szobrot, és hol helyezték el, vagy állították ki.

Első nap

126. Palazzo Senatorio

127. Capitoliumi Múzeum (II. épülete)

128. Madártávlattól

129. Filozófusok.- 130. Constantinus

131. Adonis és a szatír

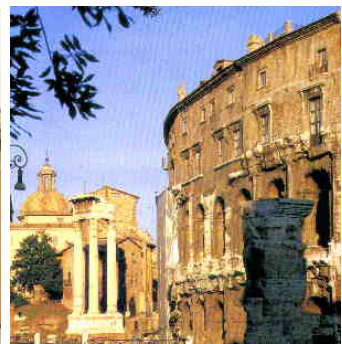
A két csecsemőt szoptató Nöstényfarkas egy oszlop tetején ránk várt, s hogy ne várjon soká, meglátogattuk és megörökítettük. Az oszlop talapzata közelében hideg vizű kút áll, amiből jót ittunk a nemrégén fogyasztott bőséges ebédre.

132. Az anyafarkas

133. Marcus Aurelius

134. Marcellus színháza

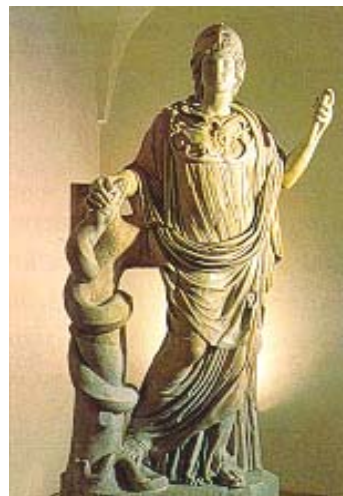
Bepillantottunk a Városháza magas lépcsőjének tetején nyíló oldalbejáratán, ahol valami hivatalos esemény zajlott, így oda sem léphettünk be, de valamit láttunk az épület belsejéből, pompájából.

135. A Farkas szobránál

136. Mamertinusi börtön

137. Pallas Athéné

Indultunk lefelé a Capitolium dombjáról a Fórum Romanum felőli oldalon, s ott mindjárt előttünk állt Szent József, az ácsok védőszentjének kétszintes temploma, amely magában rejti a **Carcer Mamertinust**. Azt a börtönt, ahol Szt Péter raboskodott keresztre feszítése előtt. Az *alsó* templom, vagy kápolna oldalfalában, rácson keresztül lehet látni a sziklába vájt börtönt, amely alatt még egy szint van, ahol a kínzásokat és kivégzéseket hajtották végre. A *felső* templomot csak esketésre használják, és esküvő - hétköznapi délután lévén - nem volt.

Beléptünk a **Forum Romanumra**, ahol leszámítva néhány oszlopot és a dialíveket – itt is, mint Athénban – *minden csak térdig ér*.

138. Forum Romanum nyugatról

139. Forum Romanum keletről

Szerencsére láttuk a televízióban azt a komputer grafikával készített rekonstrukciót, amely pompázatos színekben mutatta be a valamikori teret és palotáit, így magunk elé tudtuk képzelni a jelenlegi turista tömeg helyett a tógában,

Első nap

tunikában sétáló, hordszékekből vitatkozó római forgatagot, a libertinusok bémészködő tömegét, a zsibongó utcai árusokat, stb.

140-143. Forum Romanum (részletek)

Körüljártuk a két diadalívet: Titusét és Trajanusét igaz ugyan, hogy a Traianus-félét éppen felújították és egyik részét emiatt letakarták.

144. Traianus diadalíve

A Forum Romanum-ot a Forum Imperiale-től elválasztó út felől van a bejárata a Fórum szélén álló Romulus templomnak, a vele egybeépített Kozma és Damián (a két arab orvos) bazilikájával, ahová be is tértünk egy fohászra, és csodálkozva néztük a belül éppen maradt udvart.

145. Cosma és Damján bazilika

146. A Bazilika a Forum felől

Kifelé jövet találtunk rá a külön kis épületben lévő „Betlehem”-re, ezer figurájával, amely híven ábrázolja a régi itáliai életet. (Hasonló gondolatot valósít meg a Hradec Kralovei is.)

147. Titus diadalíve

148. Colosseum a Forumról

Tovább folytatva utunkat, máris a **Colosseum** előtt találtuk magunkat, amely igazán kolosszális építmény. A lemenő nap sugarai megaranyozták a kőfalat.

149-150. A Colosseum alkonyi fényben)

Be is kukkantottunk a már bezárt Colosseum vasrácsos kerítésén, és úgy határoztunk, hogy holnap első utunk ide vezet.

Sétálva visszamentünk a Forum Imperiale-ig, ahol még ma is elismerést válthat ki az a bevásárló centrum 150 üzlettel és tőzsdével, amelyet Traianus császár a damaszkuszi Apollodorossal építtetett a fórumán.

151. Traianus „bevásárló központja”

152. Részlet Traianus oszlopából

Megcsodáltuk Traianus két dáciai hadjáratának emlékére emeltetett oszlopát. Sajnos nem lehet annyira közel menni hozzá, hogy a spirálon hemzsegő alakokat ki lehessen venni, de hiszünk a művészeti albumoknak, hogy valóban a domborműveket mutatják be fényképeiken és rajzaikon.

153. Traianus oszlopa

154. Az ikertemplom a tér végén

Megnéztük a tér (út) végén álló iker templomot, majd távlatot keresve próbáltuk tekintettel befogni (leginkább a fényképezőgép keresőjén keresztül) „az” emlékművet.

Ennyi látnivaló elég is volt egy délutánra és elhatároztuk, hogy nem hajtjuk túl magunkat, mert nem fogjuk bírni nyolc napon keresztül. Busszal haza utaztunk, elhaladva Marcellus színháza) mellett (ld. korábban a 131. sz. kép. A recepción megvettük a hideg sört, s alig foglaltunk helyet a földszinti terasz árnyékos sarkában, befutottak Katonáék is.

A sör (vagy a pénztárca, vagy a kapacitás) véges, felmentünk, és a saját teraszunkra kiülve folytattuk, egymás szájából véve ki a szót, hogy mi mindent is láttunk.

Az ókori Rómában (2)

Kávéval ébresztettük a klubtagokat, mivel nekünk volt vízforraló edényünk, majd eredeti célkitűzésünknek megfelelően buszra szálltunk: irány a **Colosseum**.

A közelebb lakók vagy korábban kelők már ott tolongtak a nagy kapualjakban, mi azonban még elnézelődtünk az épület előtt ácsorgó *római harcosokon*, akik pénzért fényképeztetik magukat a turistákkal.

201. A Colosseum és Traianus diadalíve

202. A Centurio mint „modell”

Mielőtt bementünk volna, még visszasettenkedtem Traianus diadalívéhez ama ritka nevezetesség kedvéért, hogy azzal együtt szerepeljek ebben a képes mesében.

Egyre többen jöttek, hát mi is indultunk a **Colosseumba**, amíg még beférünk. Az épület belsejében is sok kárt tettek a reneszánsz kor emberei, akik kőbányának használták a Flavius család remekművét.

203. Mielőtt bementünk

204-205. A Colosseumban

Lehet, hogy nemcsak a középkorban, hanem még ma is gonosztevők fészke az épület. Az ezernyi látogató között nem tudtuk felfedezni ki turista, ki lakója ennek a nagy labirintusnak. A zsebtolvajok rendesen működtek.

Második nap

206. A lelátó

207. A küzdőtér alépítménye

A Nap egyre melegebben tűzött, hát árnyékre vágytunk és elindultunk a fás **Palatinus dombra**, hogy lássuk, hol laktak a császárok és az ókori Róma előkelőségei.

208-209. Menekülés az árnyas Palatinus dombra

A hatalmas fenyők alatt literes méretű tobozok feküdtek a fűben, és hamarosan feltűnt a fák között a Domus Flavia, a Domus Augustana (Domitianusé) és Septimius Severus palotájának hatalmas épülettömbje.

210. Domus Flavia

211. Domus Augustana

212. Septimius Severusnál

Második nap

Ma már érthetetlen, hacsak nem hőszigetelést szolgált a falak vastagsága, hogy miért építettek be sok ezerrel több téglát a kelleténél egy-egy palotába, hiszen jó mérnökeik, jó statikusaik voltak.

213. Domus Augustana (Domitianus)

214. Ásatások

Az épületegyüttesekben nemcsak paloták, hanem sportpályák és uszodák is voltak szép számmal. A Domus Flavia márvány padlóburkolata büszkén dacol az évszázadokkal és a kőtolvajokkal. A turisták nem férhetnek hozzá, előlük vasráccsal védik.

215-216. Sportpályák, játékterek, uszodák

A domb tetejéről széles panoráma nyílik az egykori Circus Maximus helyén zöldelő mezőre, a városra a Teveréig, balra az Aventinusra és jobbra a Szent Péter Bazilika hatalmas kupolájáig.

217. A Circus Maximusból ez maradt

218. Szemben az Aventinus domb

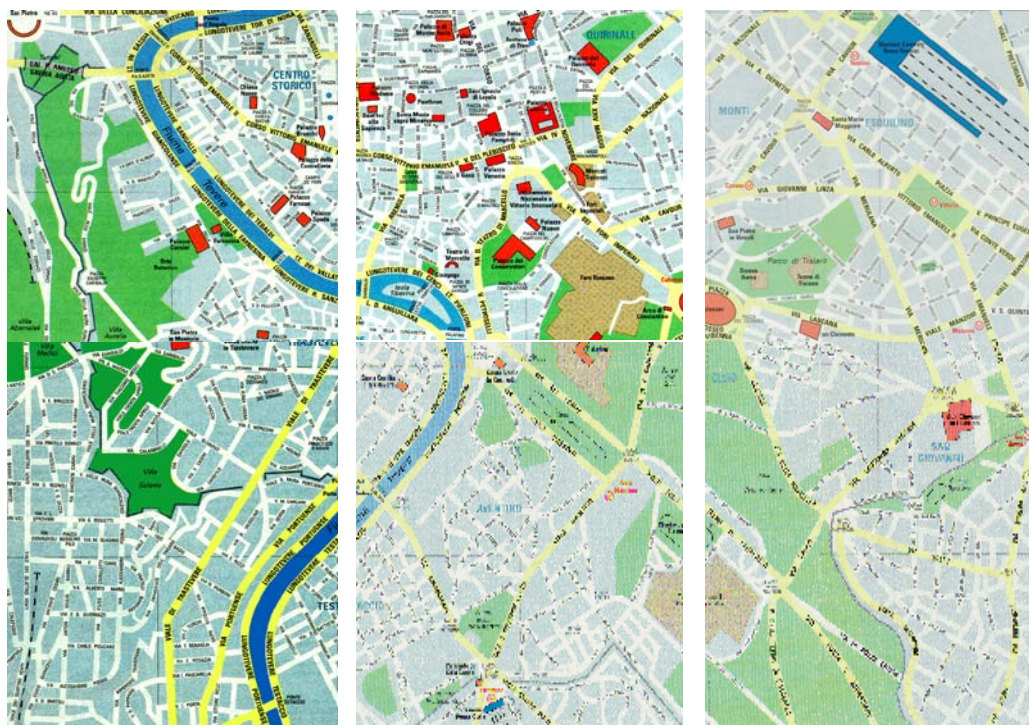
Második nap

Amikorra visszasétáltunk a Fórum és a Colosseum közötti térre, megéheztünk. Átellenben, a meredek domboldalnál, ahol a Metró bejárat nyílt, ponyvatető alatti kellemesen árnyékos étkezőhely hívogatott. Engedtünk a kísértésnek, és pizzát ettünk, egy-egy különböző helybéli specialitást.

Ebéd után szieszta a szállásunkon, kávé, majd séta a város kereskedelmi és szórakoztató negyedében.

Kora este templomba mentünk, egy közeli modern épületbe, mert másnap, utolsó vasárnap lévén, a Vatikáni Múzeumokba ingyenes volt a belépés.

Este a szokásos klubgyűlés és a látottak értékelése.

219-224. A városközpont áttekintő térképe

A Vatikáni Múzeum

Kora reggel kelés, ébresztő kávé, bőséges reggeli, majd irány a Vatikán:
A Házunk előtt megy az a járat, amely szinte a Colonnadig visz. A megálló a kaputól 100 méterre, de félúton sem járunk, jön a busz. Integetünk, megáll, felvesz bennünket. Később felszáll két fehér ruhás, modern fityulás apáca. Ők is a Vatikáni Múzeumba igyekeznek, és önkéntes vezetőink lesznek a rövidebb út megtalálásában. A bejárat ugyanis a Vatikán túlsó szélén van.

301. Pirkadarkor

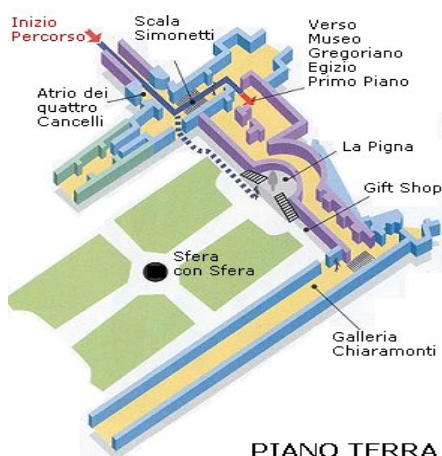

302. Reggeli fények

A Piazza del San Uffizional érjük el Bernini oszlopsorát, átvágunk a XII. Piusról elnevezett téren és a Via di Porta Angelikán, a Vatikán magas kőfala mentén szinte futva követjük a nővéreket, akik egyre jobban szaporázni kezdték lépteiket. Egyre több ember jön mellettünk.

Kiérünk a sarokra és megpillantjuk a hosszú sorban kígyózó várakozókat, akik korábban, az elsők még bizonyára tegnap este kezdték a sorállást.

Másfélórás várakozás után, miközben ügyeskedők igyekeztek előre jutni, de fennakadtak a közfelháborodáson, megnyílik a **Vatikáni Múzeum** kapuja, és nyeli a tömeget.

303. A Vatikáni Múzeum bejáratí része

304. Az első emelet

Harmadik nap

További egy óra múlva mi is bejutunk. A tömeg sodor magával, mindenki a Cappella Sixtinába igyekszik. Megpróbáljuk kivonni magunkat a tömeghatás alól, de a *csigavonalú* rámpán felfelé ez még lehetetlen.

305. A rámpa alulnézetben

306. ...és visszatekintve

A *Sala dei Candelabri*ban éppen csak mintát veszünk a görög-római szoborkiállításból.

307. Sala dei Candelabri

308-309. Ókori gyűjtemény

Ezekben a termekben márványcsodákat látnánk, ha aprólékosabban körülnéznénk.

310-311. Ókori gyűjtemény

Harmadik nap

312. Salle animali

313. Biga

314. Maszk és szarkofág

315. Braccio nuovo: antik hősök

316. A feltámadás kárpitáról: menekülő őrök

A *Kárpit Gyűjteményen* (amelyeket Raffaello tanítványainak képei alapján szőtték Brüsszelben) áthaladva meg kell állni a Krisztus feltámadását ábrázoló óriás kárpit előtt. A sírból kilépő Jézus elől szinte repülve menekülnek az őrök.

317. A feltámadás kárpit

318. Bibliotheca Corvinianaról

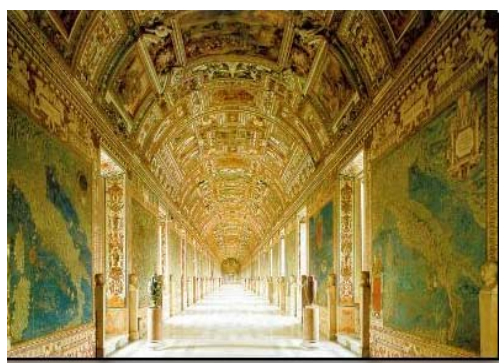
319-320. Falkép és padló

Az egyik falikép könyvtárt ábrázol, ahol a koronás uralkodó megtekint egy bemutatott könyvet, és alatta a felírás: „*Mathias Corvinus Ungariae Rex bibliothecam magnificam et locupletem Budae instruxit*” – eljutott tehát már a

maga korában a Corvinák híre Rómaig is. Egy fordulónál csodálatos *intarziás márvány padlót* vesz körül kötélkordon, s mellette a faliszekrényből videó kazettán árusítják a látnivalókat, amiből mi az angol változatot választjuk.

A *Vatikáni Könyvtárban* körüljárjuk a szebbnél szebb kódexek tárlóit, megnézzük a legnagyobb és legkisebb méretű könyvet, majd indulunk tovább Rafaello Stanzái és a Cappella Sixtina felé.

A *Térképek folyosójának* falára az ókori, majd a XV-XVI. század itáliai és egyéb ismert tájak térképeit festették. A hosszú folyosó mennyezetképeit rejtett fényforrásokkal olyan remekül világítják meg, hogy igazán nem okoz problémát a fényképezés.

321-a. Térképek folyosója

321-b. A mennyezet részlete

Arra nincs idő, hogy a falra és az íves mennyezetre festett jelenetek festőit és az ábrázolt jelenetek tárgyát megjegyezzük .

322-324. Részletek a mennyezeti képekből

325-326. Jelenetek ábrázolása a folyosó mennyezetén

327. Bejárat a próféták termébe

328. Mózes

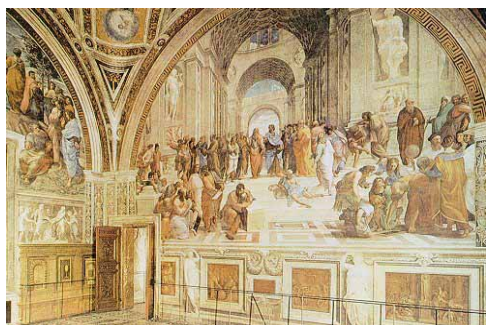
Termek csodásnál csodásabb freskókkal, majd a *Stanzák*. Fényképezni tilos!

329. Izaiás

330. Átjáró Raffaello stanzáihoz

331. Stanza részlet

332. Stanza részlet

A „*Cappella Sistin*”-hoz egy szűk lépcsőházon keresztül érkeztünk. A restaurátori munka befejeződött, az állványokat lebontották. Az ajtót bezárták, és felszólították a közönséget, hogy fényképezni és videózni tilos, mégis itt-ott villan a vaku. Mi képeslapokat vásároltunk, hogy emlékeztetőnk maradjon a lenyűgöző alkotásról.

333. A Cappella Sistina

334. A Cappella Sistina mennyezete

Harmadik nap

235. Ádám teremtése (a rekonstrukció előtt és után)

336 Vizözön

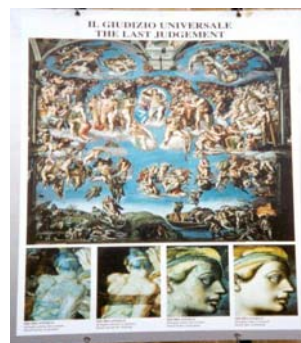
337. Az utolsó ítélet

338. Sybilla

A terem végén az utolsó ítélet képe a görög atléta formájú Krisztussal, az aláhulló elítéltekkel és a felemelkedő választottakkal: grandiózus, de a szépség csak az egyes részletekben bontakozik ki.

A mennyezet freskóin a látogató békaperspektívájából nézve a jelenetek zsúfoltak, egy-egy képrészlet, pl. Ádám teremtése, a delfi Sybilla, vagy a vízözön elől menekülők emlékeztetések maradtak, de jobb ezeket művészeti albumokban tanulmányozni.

339 a-b-c. A rekonstrukciót bemutató plakátok: ilyen volt – ilyen lett.

A látványt, az élményt ki kell pihenni, ezért az udvarra megyünk, hogy kis időre leülhessünk, és elfogyasszuk a magunkkal hozott szendvicset.

Csaba beszédbe elegyedik az egyik (feltehetően) asztali kereveten ülő-fekvő fürdősejű alakkal, majd megnézzük a falak mentén kiakasztott hatalmas plakátokat a Cappella Sistina restaurálásának történetét: ilyen volt – ilyen lett.

340-a. Csaba beszélgető partnere

340-b. A Múzeum belső udvara

Amikor ismét járóképesek lettünk, az udvar túlsó végében a *Cortile della Pigna-t*, a hatalmas bronz fenyőtobozt vesszük szemügyre, amely valaha egy római kút díszje lehetett.

Egy kisebb udvarból nyíló fülkékben megnéztük a levágott Gorgófőt Perseus kezében

341. Cortile della Pigna

342. Perseus a Gorgófővel

Azután hosszasan ácsorogtunk Michelangelo *Pieta*-jának másolata előtt, nem győztünk betelni a részletek finomságával és a kompozíció tökéletességével, majd meglátogattuk a *Laokoon csoportot* is.

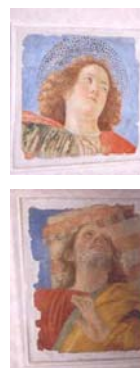
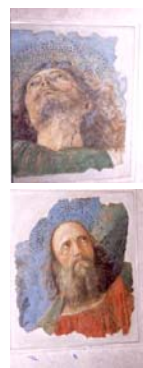

343. Pieta

342. Laokoon csoport

Később a **Képtárból** vettünk mintát: megnéztük a szárnyas oltárokat és a freskótöredékeket.

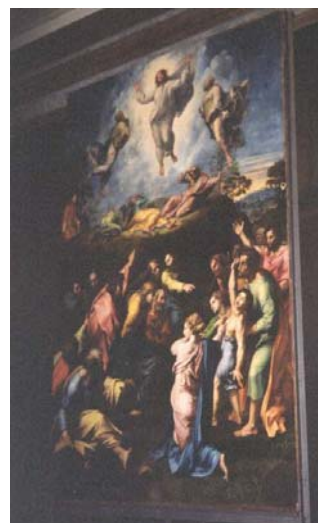

345-347. Képtöredékek

Raffaello képei egy speciálisan világított, klimatizált helyiségben vannak. Utolsó képe, a Megdicsőülés (Transfiguratio), annyi eltérést mutat korábbi stílusától, mint az öreg Verdi Falstaffja a Rigolettótól.

Ugyanitt kiemelkedik a környezetéből Guido Reni Szent Péter keresztre feszítése, vagy Coreggio „Levétél a keresztről” c. képe

Harmadik nap

345-347. Raffaello képeiből

Egy másik teremben Szt. Jeromos két képen: az agg, szikár, vezeklő remete, a biblia fordítója, szikladarabot tart a kezében, hogy azzal bűnbánóan mellét verje, háttérben „házi oroszlánja”, a másikon a roskatag öregember utolsó áldozása. Ez utóbbi *Dominichino* híres képe: „Szent Jeromos úrvacsorája”.

351. Caravaggio: Levétel a keresztről

352. Szent Jeromos a pusztában

353. Szt. Jeromos áldozása.

Érdekes volt megfigyelni egy a XVI. századi festőket bemutató teremben két „Angyali üdvözlés” c. képen Máriát: az egyikben az áhítatos megadás, a másikon a felelősségteljes vállalás ábrázolását.

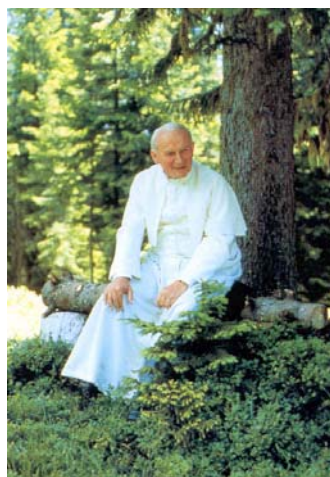
Hosszasan lehetne sorolni párhuzamokat és ellentéteket, szépségeket és fellengzős ábrázolásokat, de erre vannak az albumok és a tárlatvezetések.

354. Angyali üdvözlés

355. Imádó pásztorok

356. II. János Pál

A hosszú folyosókon egyes ablakokat kitértak a tömeg légszomjának enyhítésére, így bepillantást nyertünk néhány belső udvar forgalmába, ahol színes reverendások és modern apácák haladtak sietős léptekkel, és a *Vatikáni Kertek* valóságába, ahol akár meg is pillanthatnánk a pápát ebéd előtti sétáján, vagy egy fa árnyékában ülve.

357-358. Vatikáni kertek

Visszafelé még egy pillantás az asszír-babiloni relikviákra, beteltünk.

Kilépünk a főkapu előtti térre, ahol még mindig tömegnyi ember igyekszik befelé, idegenvezetők vadásszák össze a kijövők közül csoportjuk tagjait.

A szemben nyíló lejtős utcán házról-házra étterem, vendéglő. Az egyik utcai pódiumra mi is fellépünk, és egy éppen megüresedő asztalt elfoglalunk. Hozzák a megrendelt pizzákat. A kétszeres árért adott étel minősége meg sem közelíti a Colosseum melletti vendéglőét.

359. Angyalvár a Vatikáni kertekből

360. Visszafelé a San Uffizio előtt

Szent Péter Bazilika

Újra megkerüljük a Vatikánt és a Szent Péter téren, illetve a tűző nap ellen a Colonnád árnyékos oszlopsorában zarándokolunk a Bazilika előcsarnokáig.

361. A Bazilika

362. Árnyékban a Bazilika felé

363. Obeliszk

364. Kandeláber

365. Szt. Péter

A tér jobb sarkánál érjük el az előcsarnokot, ahol a templom egybeépült a Vatikáni palotával. A palota bejáratánál a nyitott bronzkapuban svájci gárdisták állnak. Egyik alabárdot tart, a másik tekintélyesen, kisterpeszben állva néz a látogatókra, s egyértelmű a magatartása: halandó te itt nem léphetsz be, hagyj fel minden reménnyel.

366. Bejárat a Vatikánba

367. Kapuórség

368. Bejárat a bazilikába

Ellenkező irányba fordulva beléphetünk a **Szent Péter bazilika** előcsarnokába. A Porta Santa az első, csak jövőre, a szentévben nyílik meg. A következő nyitva, belépünk. Lenyűgöző méretek, az emberek arányosítva csak hangyányiak.

369. Az előcsarnok

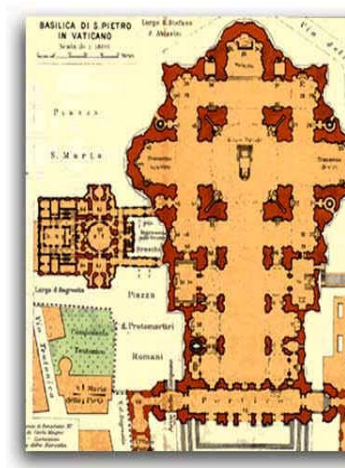
370. A főhajó

Elindulunk a főhajó (370) hosszában: az első kápolna jobb oldalon a *Pietàe* (372), amely a hírhedt ausztráliai magyar 1972. évi merénylete, rongálása óta csak üvegfal mögött látható.

Harmadik nap

A kupolát tartó négy oszlop közül a jobboldali elsőnél *Szent Péter* bronzból készült ülőszobra, amelyet ünnepi alkalmakkor díszes ornátusba öltöztetnek, aranyozott tiarát is adva rá. De ma egyszerű vasárnap délután van, ma csak filigrán díszítésű aranyozott glóriát visel.

371. Alaprajz

372. A Pieta

373. A pápai oltár

Sorban állunk, hogy illően megérintsük bal lábfejét, és csodálkozva látom, hogy szürke műanyag papucsot húztak rá, mivel simogatásukkal elkoptatták az évszázadok alatt.

374. Szt Péter díszben

375-376. „Visitatio ad limina”

Az aranyozott bronz baldachin alatti pápai oltár virágdíszben van, s a Confessió intarziás márványpadlóját egy zarándokcsoport virágainak szőnyegével takarták. Vajon alatta pihennek-e tényleg az apostolfejedelem földi maradványai? A hagyomány szerint itt temették el, de a fejereklyéjét Szent Páléval együtt máshol őrzik.

Harmadik nap

Az Eucharistia kápolnában elimádkoztuk a bűcsű elnyeréséhez előírt imádságot, megnéztük a Bernini alkotta tabernákulumot. Csodáltuk, hogy a főhajóban uralkodó zsibongást mennyire elnyelték a vastag falak.

377. Euchar. Kápolna

378-379. Siremlékek

Megnézünk néhány grandiózus márvány síremléket, megpróbálunk jegyet kapni az atemplom megtekintésére, de erre a napra már reménytelen volt.

380-381. ... és újra síremlékek

A templom számos zugában gyóntatószékek állnak, rajtuk a felirat, hogy milyen nyelven vallhatják meg bűneiket a tisztulni vágyók.

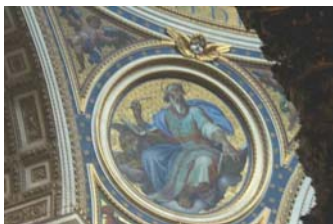
382-383. Gyóntatószékek

Harmadik nap

Megcsodáljuk a kupolát, a pillér-ívek evangélistáit, a kereszthajó apszisát, a Barberini pápák emlékeit, Szent Ilona emléksobrát a kereszttel, valamint az apszis ablakán beözönlő fénycsövet

384. A kupola

385. Evangélista

386. A kereszthajó apszisa

387. Bejáró, vagy átjáró?

388. Itt is három (Barberini) méh

389. Szt. Ilona

390. Fényjáték

391. Angelus loggia

A meghatározott időpontban, az előcsarnokban találkoztunk a Meskó házaspárral, kiléptünk a térre, és megpróbáltuk szemmel befogni a távlatot, amely a Teveréig vezet. Majd a térről visszatekintve megnéztük az áldásosztás „Angelus loggiá”-ját, az oromzat szobrait és a tér szökőkútjait Végigsétáltunk a Via dei Conziliazionin, betérve több souvenir üzletbe, hogy Csaba Hummel figurákat nézhessen, amelyeknek szenvedélyes gyűjtője.

392. Az oromzat szobrai

393. A jobb oldali szökőkút

Hadrianus mauzóleuma 137-től napjainkig sok feladatot töltött be a történelem folyamán: része volt Aurelianus császár védvonalának, a városfalnak, volt börtön, majd a 16. századi válságok idején a pápák lakhelye, amikor néhány termét remek freskókkal díszítették. Vaskos falai mellett és az ún. *Angyalhídon* (Ponte di San Angelo) jobbra színes bőrű alkalmi árusok számos portékát kínálnak, többségében bőrárut. Nagy alkudozásba kezdtünk, és végül a kért ár negyedéért szép retikült vettünk.

394. Hadrianus Mauzóleuma

395. Piaci árusok az Angyal hidon

396-398. A hid angyalaiból

Hazatérve a Piarista Diákszövetség autóbúszája állt a Ház bejárata előtti parkolón, és az elnök, Szűcs Ervin, kérésünkre elfogadható fényképet készített hatunkról, magánklubunk teljes tagságáról.

Templomok (1)

Templomlátogatásokat terveztünk, és jókor reggel elindultunk. A Piazza Venezia-ra mentünk, minden út kiinduló pontjára. Nagy bátorsággal nekivágtunk a 122 vagy 124 lépcsőfokos, meredek Aracoeli megmászásának, hogy megvizsgáljuk az útikönyv állítását: „a templom téglahomlokzata mögött olyan kincsek rejtőznek, mint...” – Igaz volt.

A **Santa Maria in Aracoeli** (Mennyei oltár) templom a Capitolium északi magaslataira épült a VI. században. 22 oszlopa különböző antik épületekből való. Falait Donatello és Pinturicchio képei díszítik. Szép látvány volt a főoltár enapi virágdisze: fehér vágott virággal árasztották el a szentélyt, girlandokkal övezve a márvány cancellust (áldoztató „rácsot”).

401-402. Santa Maria in Aracoeli

Igazi nevezetességét azonban a Getszemáni Kert olajfájából faragott *Kisjézus szobor* (Santo Bambino) adja, amelyet különböző alkalmakkor más és más ruhába öltöztetnek (mint a Prágai Kisjézuskát), és karácsonykor jászolba téve előtte szónokolhatnak az arra termett bátor kisgyerekek. A szobornak saját kis kápolnája van a templomon belül.

403. Afőoltár virágai

404. Bambino kápolna

405. Santo Bambino

A templom oldalajtaján léptünk ki a Capitoliumra, ahol a reggeli fényben remek látványt nyújtott a már felújított tér.

A Forum felőli úton mentünk le a buszmegállóhoz, ahonnét a pápák székesegyházához indultunk. Elbámészkodtunk, ezért (szerencsénkre) egy megállóval tovább utaztunk, és a városfalhoz értünk, így a Porta San Giovannin keresztül léphettünk be a térre.

A Piazza di **Porta San Giovanni**-n szemlélődve egy pirosra festett tartálykocsi zavarta a tér jobboldalán lévő épület mozaikjának fényképezését, s eközben elfeledtünk tájékozódni magáról az épületről, a **Scala Santa** volt az. A hagyomány szerint ez volt az a 28 lépcsőfokos feljáró, amelyen Jézusnak kellett Pilátus elé felmennie az ítélet hozatalakor. Nagy Konstantin anyja, Heléné (Szt. Ilona), hozatta Rómába. A XVII. sz. végén állították jelenlegi helyére, amikor a régi lateráni palotát a második tűzvész után lebontották. Láb nem érintheti a szent fokokat, ezért deszkával borították, s a lépcsőn a zárándokok térden mennek fel.

406. Scala Santa kívülről

407. Scala Santa belülről

A **Lateráni Bazilika** és a vele egybeépített Palota volt a középkorban a pápák székhelye.

A IV. század elején a kegyvesztett Laterani-család elkobzott birtokán építtette Nagy Konstantin a templom elődjét, Róma első keresztény templomát.

408. A Porta da San Giovannitól

409. Madártávlatból

A mai bazilika a két tűzvész után is megőrizte a latin keresztformát és eredeti méretét, valamint egyszerű téglajellegét, jóllehet díszes reneszánsz homlokzatot emeltek elé. A pápa székesegyháza, ahol minden nagycsütörtökön miséznek. A baldachinos főoltáron csak a pápa celebrálhat. A baldachin felső részében a *két szent János* freskója gótikus stílusú, a XIV. században készült.

410. A Lateráni bazilika apszisa

411. Mozaik

Az *apszis mozaikja* az élet vizének forrása felett a mennyekből letekintő Jézust ábrázolja, míg a forrás mellett hieratikus rendben áll Mária, Keresztelő János, négy apostol: Péter, Pál, János és András.

412. A pápai oltár

413. Közelről

Az Eucharisztia kápolnájában a rekonstrukciós építkezés alatt is folyamatos a szentségimádás a zarándokok részére.

Különösen szép az 1220-ban épített *kerengő*, márvány mozaik berakásos csavart oszlopaival, amelyet megkímélt a tűzvész és eredeti szépségében látható. A nyolcszögletű baptisztériumról megfeledkeztünk.

414. Örökimádás kápolna

415. Kerengő

Az *Esquilinus* dombra készültünk, s amikor a buszról leszálltunk, hirtelen befelhősödött és egy nyári zápor tört ránk, ami elől a közeli pizzeriába menekültünk.

Itt ettük római kirándulásunk legfinomabb ebédjét, a pizza bejglit. Amint a választéket szemléltük, nagy sütőlapon bejgli formájú, gazdagon töltött rudakat hoztak elő, amelyet a kiszolgáló három adagra vágott. Megkérdeztük, hogy mi az, s amikor meg is mutatták, két rudat megrendeltünk helyi fogyasztásra 2+1 és 2+1 arányú osztásban. Az osztó igazságosság nem szorul magyarázatra. Magas bárszékekre telepedtünk a helyiség étkező részében, s áldottuk a záporosít, amely ilyen finom ebédhez juttatott minket.

Mire a zápor elállt, mi is végeztünk a csavart pizzával, világnézetünk sokat javult, és elindultunk a közeli Sta Maria Maggiore irányába.

Rómában minden sarkon egy templom van, így hát mielőtt úti célunkhoz értünk volna, a pizzeria utáni sarkon egy kis, kora gótikus homlokzatú templomocska állt soklépcsős platón: a **Szt. Alfonz templom** más néven az Örök Segítség Úrnőjének temploma, amely – belépve – nagyságával és szépségével fogott meg bennünket.

416. Szt. Alfonz temploma

417. Az Örök Segítség Úrnőjének

További százméternyi emelkedő út vezetett a Piazza Santa Maria Maggiorera, ahol egy messziről látható *korinthusi oszlop* tetején a Madonna szobra mutatta az irányt a zarándokoknak.

Negyedik nap

A latin kereszt alakú templom klasszicizáló bejárata nincs összhangban a téglá harangtoronnyal és a két oldalon, a kereszthajóig épített palota jellegű részekkel.

A **Santa Maria Maggiore** klasszikus bazilika formájú, háromhajós templom, amelyhez később oldalkápolnákat ragasztottak.

Az intarziás márványpadlót éppen csiszolták, ami elég nagy zűgással, zajjal járt, s ennek sajnos nem volt nagy áhítatkeltő hatása.

Ennek ellenére megcsodáltuk Jacopo Torriti 1295-ben készített apszis mozaikját, a Mennyei Királynőjének megkoronázását.

419. Piazza di S.M.M.

420. Apszis

421. Mária megkoronázása

A kazettás mennyezet alatt a főhajó oldalfalának képei bibliai jeleneteket ábrázolnak, amelyeket jól megvilágítanak a fehér üveg ablakok.

422. A főhajó

423. A teljes apszis mozaik

Az oldalkápolnák közül a Cappella del Battisterio nyerte el leginkább tetszésünket annak ellenére, hogy teljesen barokk stílusban készült.

424. Battisterio

425. A templom hátsó homlokzata

A templom keleti (hátsó) homlokzata, amely a Piazza del Esquilinora néz, ugyancsak később készült, 1673-ban. A téren obeliszks áll, a dombra ebből az irányból érkezőknek útjelzésül.

A dombról a Colosseum irányába lesétálva kerestük a Metró megállóját, de előbb egy aranyos kis cukrászdát találtunk, ahol jól befagyaltottunk.

Kiderült, hogy az Esquilinuson van Michelangelo Mózese, s ha már itt vagyunk, célszerű azt most megnéznünk. Első nap láttuk a Mamertinus börtönt, ahol Szent Pétert fogva tartották, s ma meg akartuk nézni a **láncokat**, amelyekkel a hagyomány szerint megbilincselték.

San Pietro in Vincoli:

A láncot jelenleg itt őrzik, az oltár alatti üvegszekrényben. A jelentéktelen homlokzatú templom, amely egy nagy parkoló tér sarkában áll, mégsem erről híres, hanem a II. Gyula pápának készült Michelangelo féle befejezetlen síremlékről, illetve annak főalakjáról, *Mózesről*.

426. Basilica di S. Pietro in Vincoli

427. A templombelső

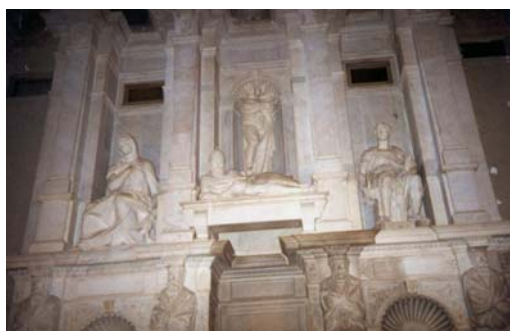

428. „Vincoli”

429. A bronzkapu részlete

Érdekessége az olasz üzleti érzéknek, hogy a látogató nem akárhogy nézheti meg a márvány műalkotást, amelyhez a megfelelő anyagot Carrara bányáiban a szobrász nyolc hónap alatt válogatta össze.

430-431. III. Gyula pápa síremléke (Michelangelo: Mózes)

432. Mózes közelről

433. Még közelebből

A templombelső elég sötét, s ha a turista fényképezni akar, ahhoz világításra van szüksége akkor is, ha vakuval fényképez. A villamos energia pedig pénzbe kerül. Ezért, ha látni akarod, egy pénzbedobós automata révén 1.000 Liráért 60 másodpercig megvilágítják. A szegényebb turisták felhúzott fényképezőgéppel lesik, hogy mikor jön valaki, hogy pénzt dobjon az automataba. Amikor oda érkeztünk legalább tizen vártak a fényre. Bedobtuk a pénzt, kigyúltak a reflektorok, a fényképek nem tudják visszaadni az élményt, amelyet a szem az igaziról képez. Kihunytak a fények, Magdi is elkészült a videó felvétellel, bár ő percekig is elkészült volna a látómezőben.

Elbúcsúztunk a szürkületbe burkolózott Mózesről, aki kemény, határozott tekintettel néz népe jövőjébe. Kifelé menet vettük szemügyre az aranyozott bronzkaput, amelyről egy kis részt, hat mezőnyit, fényképen magunkkal hoztunk emlékeztetőül.

Metróval visszautaztunk a városközpontba, hogy megkeressük a **Pantheont**, Róma egyik jelképét. A római kor építészetének büszkesége lehet a félgömb alakú kupolás épület, amelyet Hardianus császár építtetett a 2. évszázad második tizedében valamennyi vallás valamennyi istenének templomául.

434. A Pantheon madártávlatból

435. és szemtől szemben

A felül nyitott kupolán az oculus (szem) az egész épület egyetlen fényforrása. A 43 méter körüli átmérőjű félgömb kupola dobja, tartószerkezete 6 méter vastagságú fal, a kupola súlyának csökkentését pedig üreges kazetták alkalmazásával érték el. Az oszlopos, szögletes előcsarnok következtében az épület nagyszerűsége csak a belső térben tárul a látogató elé.

Amíg az Esquilinuson voltunk, itt is esett, és beesett az oculuson át a márványpadlóra. Az középre lejt, és az intarziás márványpadló szinte láthatatlan lefolyó nyílásain a víz rövid idő alatt eltűnt a csatornában. Ha esik, a nedves részt felszáradásáig az örök kötélkordonnal veszik körül.

A falak mentén oltárok és hírességek sírjai láthatók Raffaellótól II. Viktor Emanuel olasz királyig.

Negyedik nap

436. Irány a Pantheon

437. Az obelisztk

438. Szent Kereszt oltár

439. A főoltár

440. Angyali üdvözet

441. Skapuláré alapítása

442. Raffaello Santi sírja

443. Raffaello Santi emléktáblája

Számomra a festő sírja volt a legérdekesebb, aki a márvány padló alatt nyugszik egy íves ablak mögött. Felirata mindössze ennyi: „Hic iacet Raffaello Santi”. Az ívelt ablak felett Lorenzetto Madonna képét két oszlop és ívelt tető fogja közre.

Karnyújtásnyira ettől, a szürke erezett márványfalon fehér carrarai márvány emléktábla hirdeti „Hannibal Caraccius Bononiensis” erényeit és hányatott sorsát, amiben jó és rossz egyaránt kijutott, de dicsősége töretlen. Az emléktáblát jegyese, a pártfogó bíboros unokahúga, Maria Bibbiena állíttatta.

A Pantheon előtti téren, asztaloknál, vagy az obeliszk tövében ülve, számos fiatalot láttunk, mintha valami diáktalálkozó helyszíne lenne.

Sokat jártunk, s igyekeztünk haza egy kis sziesztára. Abban maradtunk Csabáékkal, hogy az *esti sétát*, mivel néhány kis emléket szeretnénk vásárolni, külön-külön végezzük.

A **Santa Maria in Trastevere** (Havasboldog-asszony) templomra késő délutáni sétánkon bukkantunk.

Egyes vélemények szerint valószínűleg a *keresztények első hivatalos temploma* volt Rómában ez a bazilika, amely a Mária kultusz központjává vált. I. Callixtus pápa alapította a III. században, amikor a kereszténység még nem volt igazán elterjedt.

A főhajó 22 gránit oszlopa ókori római romokból származik. Néhány barokkizált része nem rontotta el a templom középkori jellegét.

A homlokzat mozaikos timpanonja és a Campanile a XII. századból származó kiegészítés. Az apszis mozaikja is XII. századi, Mária megkoronázását ábrázolja.

444. Az előcsarnok falrészlete

445. Mária ikon gyertyákkal

A sok gyertya és a tiszteletre kitett ikonok keleti jelleget kölcsönöztek a templom szentélyének.

Érdekes volt Cavallini mozaikjain ábrázolt hat jelenet közül a Mária elszenderedése című, ahol Jézus az apostolokkal körülvett halottas ágy mellett áll, karján csecsemő nagyságban tartja Mária magához vett lelkét.

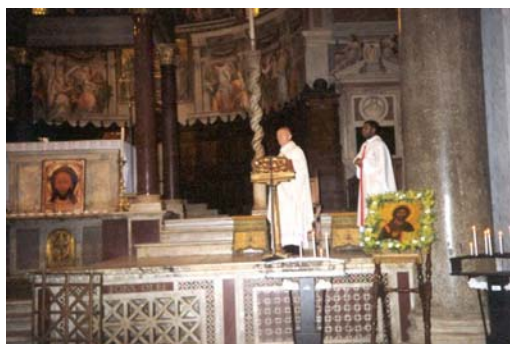

446. Mária „elszenderedése”

447. A bazilika homlokzata

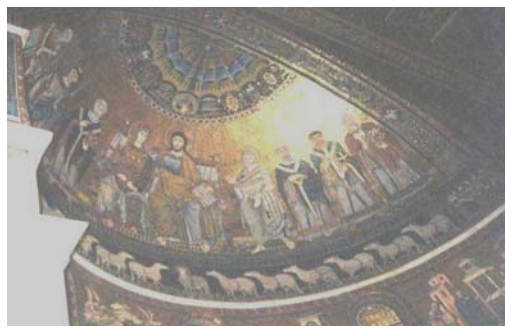
Amikor ott jártunk a püspök (plébános?) éppen szentmisét celebrált két fekete bőrű diakónusával.

448-449. Püspöki mise

450. Kivonulás

451. Apszis mozaik: Regina coeli

Lementünk a folyópartra, és egy rozoga kis kőhídon átkeltünk a túlsó oldalra. A *Tevere partján* rátaláltunk **Néri Szent Fülöp**, (a Legyetek jók, ha tudtok c. filmből közismert, de) a rómaiak kezdettől közkedvelt szentjének éppen rekonstrukció alatti templomára és árvaházára.

Néri Szent Fülöp volt, aki programot készített a zarándokoknak a héttemplom búcsú megalapításával.

A hagyomány szerint ezt az utat ő is naponta bejárta. Később végül mégis összetalálkoztunk Csabáékkal: a **Corso** környékén sétálgattunk, majd megállva egy ékszerüzlet kirakatánál, ismerős hang és magyar szó ütötte meg a fülünket, így hát együtt léptünk be az üzletbe.

Nyakláncot kértünk, és a kereskedő, idősebb asszony, miközben a fél üzletét elénk pakolta, szemmel tartotta kuncsaftjait, a kezeket figyelve. Nem járt rosszul velünk, jöllehet kemény alkusznak bizonyultunk, vettünk egy-egy szép arany nyakláncot. Érdekes, hogy milyen élvezettel alkudnak, dicsérik árujukat, s ha készpénzzel fizet a vevő, nem hitelkártyával, könnyebben engednek az árból. Ismét elkészöntünk egymástól, s mi további templomokat fedeztünk fel.

452. Néri Szt. Fülöp temploma

453. Szt. Ivó templom

A **Szt. Ivó** hol domború, hol homorú homlokzatú **templomot** a régi Római Egyetem udvarán találtuk meg. Most Palazzo della Sapienza, a bölcsesség palotája, a-melynek belső udvarát zárja le a bretagnok 1303-ban meghalt védőszentjének ajánlott templom.

Mind az épület, mind annak belső díszítése Borromini alkotása, Róma építészetének egyik különlegessége

A **Szent Teréz templomot** a Corso d'Italia-n. A vörös téglából készült, vakolatlan nagyméretű templom Avilai (nagy) szent Teréz tiszteletének köz-

pontja Rómában. A sötét templom főoltárán Keresztes szent János reformer társának, a misztikus karmelita apácának, kitárt karú, égre emelt tekintetű szobra áll, amely az elragadtatás (vízió) pillanatában ábrázolja.

A Bambino Gesu oltára alatt fekszik Lisieuxi (kis) Szt. Teréz (szobra) üvegkoporsóban, jobb kezében rózsákkal, bal kezében feszületet tartva. Felette a felirat: „Az égből rózsaesőt hullatok a földre”.

A templom magyar vonatkozása: ez volt Lékai bíboros címtemploma, később pedig utódjáé, Paskai bíborosé lett.

454. Kis Szent Teréz a SS. Bambino Gesù oltárában

Megörökitettük magunknak és a Ház recepciósának, az ifjú Teréz nővérnek.

Ezzel el is telt a nap, haza mentünk, és az esti sör mellett irigykedve hallgattuk Katonáék beszámolóját, hogy ők *katakombában* is voltak.

Templomok (2)

Reggel a Ház kertjében Csabáékkal fényképezkedtünk, és egyeztettük elképzeléseinket. Úgy döntöttünk, hogy először a falakon kívüli Szent Pállal ismerkedünk meg.

Amikor azonban megláttunk a buszról egy utcai irányító táblát, mégis leszálltunk a *Trastevere*-ben, hogy megnézzük a hajdani lakóházuk felett épült ion oszlopfős előcsarnokú templomában a zene védőszentjét, **Cecíliát**.

A 230-ban vértanúságot szenvedett kislányt először gőzbe akarták fojtani a szomszédos cserzőműhelyben, s mivel nem tudtak ártani neki, lefejezték. Tisztelete korán kialakult, de ereklyéit sokáig nem találták. A IV. században leltek rá a Callixtus katakombában, majd a IX. században temették ide. Ebből a korból származik a templom apszizmozaikja.

501. A templom homlokzata

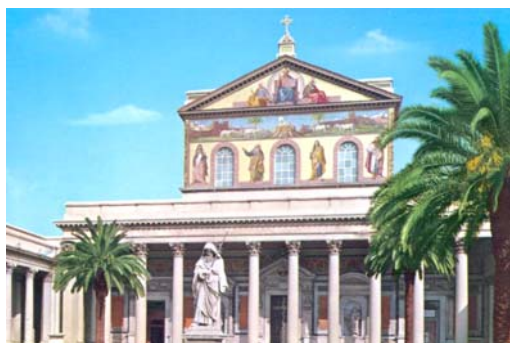

502. A híres Cecília síremlék

Síremlékének híressé vált szobrát Stefano Maderno készítette 1599-ben, abban a pozitúrában, ahogy a csodálatos módon konzerválódott testet a sírban találták.

San Paolo fuori le mura

Az elbeszélésekből sokszor hallott, fényes mozaikkal díszített, pálmákkal övezett bazilika hiteles másolata az 1854-ben tűzvészben elpusztult IV. századbeli eredetinek.

503. A bazilika főhomlokzata

504. Az előkert kolonnádja

Ötödik nap

Öthajós, klasszikus bazilika, amelynek főhajójában az ablakok alatt az eddigi egyházfők képét ábrázoló kerek mozaikok adják a pápaság leltárát Szt. Pétertől II. János Pálig, akinek képe és nevének felirata már látható, de szolgálatának (uralkodásának) tartamát csak a lejártakor lehet meghatározni.

505. Öthajós, klasszikus bazilika

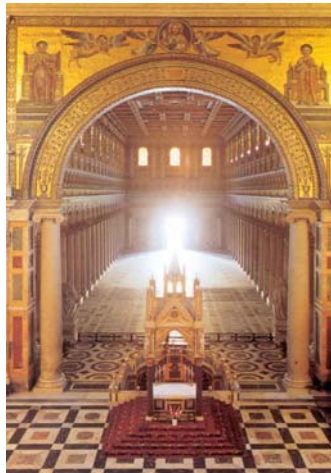
506. Pápák a körbefutó „leltárból”

A főoltár feletti baldachin 1285-ből Arnolfo Cambiő alkotása, Róma kevés gótikus emlékeinek egyike.

A kazettás mennyezetet IX. Pius pápa szentelte meg a rekonstrukció után.

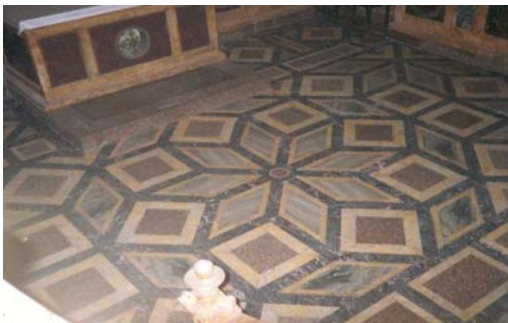
507. Baldachinos oltár

508. Mozaik a diadalíven

509. A mennyezet

510. A Confessió padlója

511. Az apszis mozaikjának főalakjai

A márvány intarziás padlójú Confessio alatt van a Szentnek - a hagyományok szerinti – sírja.

Az apszisban a csillogó velencei mozaik a trónoló Krisztus mellett Péter, Pál, András apostolokat és Lukács evangélistát ábrázolja.

512. Trónoló Krisztus

513. Az ideológus

514. Mozaik részlet

Pálról két szobor is van: a szentély előtt jobbra, a szigorú tekintetű ideológus, aki tanszerűen elsőnek építette fel a kereszténység alapvető tanítását, míg az előkertben az apostol, az úton levő küldött, aki fáradhatatlanul járta be a Mediterráneumot, és alapított közösségeket.

515. XIV. sz.-i kereszt

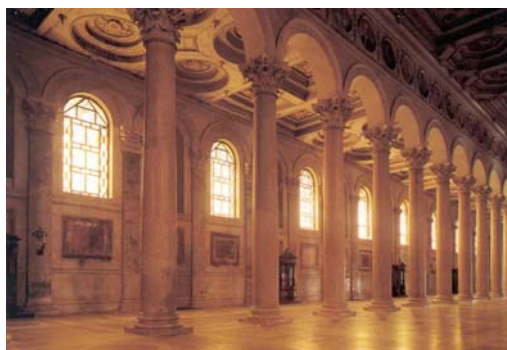

516. Szentély

Figyelemre méltó a XIV. sz.-ból fennmaradt fészület, amely élethűen ábrázolja a magváltó elesettségét.

A csodálatosan megvilágított szentély apszis mozaikja uralkodik a látványok között. Különösen szép a főmozaik alatt végigfutó fríz az „aprószentekkel”

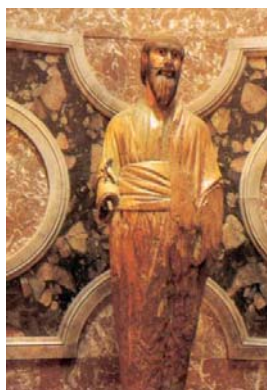
517. Alabástrom ablakok

518. Apszis-mozaik

519. Aprószentek

520. A faszobor

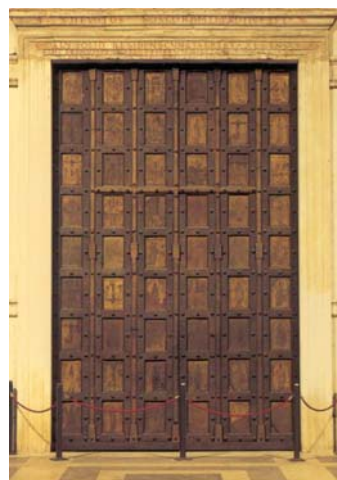
A templom *gyűjteményei* közül említésre méltó az egykorúnak tartott, Szent Pált ábrázoló faszobor, az 5 és fél méter magas, 1170-ből való díszes húsvétigertya-tartó, a márvány szenteltvíztartó, az 1967-ben helyreállított fakép-berakásos bronzkapu és a tűzvész pusztítását átvészelt freskók a sekrestye átjáró falán.

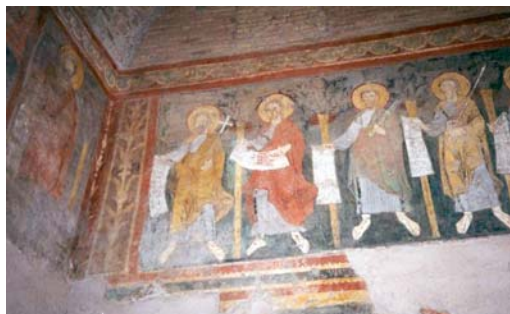
521. Gyertyatartó

522. Szenteltvíztartó

523. Faképes kapu

524-525. Az átjáró megmaradt eredeti freskóiból

Ennek a bazilikának is nevezetessége a *kerengője*, amelynek csavart, márványberakásos oszlopai szépségben felülmúlják a Lateráni kerengőt.

526. Kerengő részlet

527. Kerengő részlet

528. Kerengő részlet

529. Kerengő részlet

Csabáéktól különválva, metróval utaztunk vissza a városba, egészen a **Piazza di Spagna** megállóig.

Piazza di Spagna

A térnek több nevezetessége is van: az angoloknak Keats és Shelley lakóháza, múzeuma, a spanyoloknak a hajdani középkori követségi épület, az exterritorialitás.

Itt található a Colonna del Immacolata: a X. Pius által 1854-ben kihirdetett dogma emlékére, Sant Andrea della Fratte: a reneszánsz és barokk remekművek hangverseny-központja, a jezsuita hitterjesztési központ, a Collegio, a „Bárka” nevű kút, amelynek hűvös, kristálytisztá vize iható, stb.

A térről nyílik a *Spanyol lépcső* (Scalinata della Trinita dei Monti, amelyet a *Római vakáció* c. film Audrey Hapburn révén tett *Magyarországon világhírűvé*. A lépcsőt nem kell dicsérni, magáért beszél. Egyre feljebb haladva szép panoráma nyílik a városra.

530a-b.. A Spanyol lépcső és az utcanév táblája

531-532. Panoráma a lépcső pihenőjéről

A dombtetőn álló **Trinita dei Monti templom**ot a franciák építették 1495-ben. A manierista festők között, akik a kápolnák képeit festették kiemelkedő Volterra, Michelangelo tanítványa, aki IV. Pius pápa kívánságára annakidején felöltöztette a Sixtusi-kápolnában az utolsó ítélet ruhátlan alakjait.

533a. Csúasz lépcső a templommal

534. Levétel a keresztről

533b. Hűsölés a Bárka vizében

A baloldali második kápolnában Michelangelói ihletettséű és stílusjegyeit hordozó alkotás a levétel a keresztről.

Szeptemberben már csúasz volt a lépcső, pedig a kertek még virágosak voltak. A lépcsőt egyedül másztam meg, Marika a nagy napsütés elől az árnyékban lévő kút hűvösét választotta.

A lépcsőmászás után ebédelni mentünk és sok keresgélés után egy kellemes vendéglőt találtunk a Piazza San Lorenzo in Lucina-n.

Maga a **San Lorenzo in Lucina** templom a térről alig látszik. Kopottas ion oszlopsorú klasszikus, földszintes előcsarnoka mögött beljebb emelkedik az egyszerű timpanonos homlokzat és a kétemeletnyi, soknyílású román stílusú harangtorony. A templom, amely Junó kútjára épült, az egyik legrégebbi római keresztény templom, később átépítették, a XVII. században pedig barokkosították.

535. A vendéglő teraszáról

536. San Lorenzo in Lucina

A szomszéd ház oldalán mozaikos Madonna tábla alatt a falba épített persely gyűjt adományokat a missziók javára.

537. Kegykép

538. Persely)

Ebéd után lesétáltunk a Tevere partjára, és megkerestük az **Ara Pacis**-t, amely a Földközi tenger melléki „világbékét” ünnepelte, Augusztus császáret, amely a galliai és a hispániai hadjáratok után szilárdult meg.

539. A helyszín

540. Ara pacis

Kr.e. 13-ban adott a szenátus megbízást az emlékműre, amely négy év alatt készült el. Az oltárt körülvevő alacsony falat, amely carrarai fehér márványból készült, faragott frizekkel és domborművekkel díszítették.

A frizeken ábrázolt alakok arcvonásai élethűek, és a Kr.e. 13. július 4-én tartott felvonuláson ábrázolják a császári család tagjait és egyéb ismert személyeket. A sokéves restaurációs munka eredményének bemutatására külön üvegfalú épületben helyezték el az oltárt, amely természetesen zárva volt, de szerencsére az üvegfalon keresztül a nyugati fala, a feljárattal látható volt.

A közelben áll **Augustus mauzóleuma**.

541. Augustus mauzóleuma

A gyomverte, ciprusok övezte és siralmasan teleszemetelt építmény – az ismertetőik szerint valamikor Róma legelőkelőbb temetője volt.

A Kr. e. 28-ban épített mauzóleumot Augustus a maga és családja sírboltjának szánta. A kör alakú építmény 87 m átmérőjű. Belül négy körkörös, folyosókkal összekötött járat volt.

A császár Kr. u. 64-ben halt meg, hamvai a mauzóleumba kerültek. Ide temették a császári család megmérgezett tagjainak hamvait is.

A középkorban erődítményként szolgált, majd szőlőlugasként, a 18. sz-ban még bikaviadalokat is rendeztek benne.

Nem messze a Spagna-tól, a Piazza del Gesù-n áll a jezsuiták első római temploma, a **Gesú**, amely 1568 -1584 között épült.

A templom az ellenreformáció barokk építészetének példászerű megfogalmazása, amelyet a katolikus világ országaiban gyakran másoltak.

A széles főhajó mindkét oldalán vannak szószékek, ahonnan nagy tömegeknek lehetett beszélni.

542. Gesú

A főhajó egyik baloldalon lévő, előkelően díszített kápolnája a *Szent Ignác de Loyola* kápolna. A dűsan aranyozott tabernákulumos oltár felett a Rendalapító szobra áll.

A vele szemben lévő kápolna Xavéri *Szent Ferenc*nek, a nagy misszionáriusnak állít emléket, aki 1552-ben Kínától nem messze, egy szigeten, magányosan halt meg.

A szomszédságban, a Piazza della Minerva-n érdekes látványt nyújt egy furcsa **Obeliszk** a *Santa Maria sopra Minerva* előtt.

Az obeliszket vivő elefánt eredetileg dekorációként a Palazzo Barberini számára készült. Az elefántot Bernini rajza alapján Ercole Ferrata faragta.

543. A Gesù főhajója

544. Szt. Ignác kápolna

545. Obeliszk

A **Santa Maria sopra Minerva** templom a 13. században épült, a gótika ritka példája Rómában. Az egyszerű épületet a későbbi adakozók sok ajándékot magába foglaló toldalék kápolnával egészítették ki. Itt nyugszik a nagy domonkos festő: Fra Angelico, aki 1455-ben halt meg Rómában. A Domonkosok (Dominicani) temploma, akikre az eretnek-üldöző buzgalmuk miatt a *Domini Canes* (az Úr kutyái) gúnynevet ragasztották.

Időközben ránk esteledett, és meg akartuk nézni esti kivilágításban a **Piazza Navona** kútjait.

546. A tér a Szt. Ágnes templom sziluettjével

A versenypálya alakú tér házai Domitianus stadionjának romjaira épültek.

A tér középpontjában, a Sant'Agnese in Agone templom áll, amelyet az alig 13 éves vértanú emlékére emeltek, aki a hagyomány szerint ebben a cirkuszban szenvedett vértanúságot. A templom főoltára a Szentcsaládot ábrázolja, Ágnesnek külön kápolnája van.

A két harangtorony között homorú a homlokzat, fölötte kupola. A templom kívülről nagyobbknak látszik a valóságosnál.

Az altemplomban ősrégi freskók ábrázolják a hajába burkolózó, lemeztelenített Ágnest.

A templom előtt a Fontana dei Fiumi obeliszkje áll.

A Fontana dei Fiumi, amely a Dunát, a Gangeszt, a Nílust és a Rio de la Platát személyesíti meg, mint a világ akkor ismert legnagyobb folyóit, nagy bánatunkra be volt állványozva.

A kocsiverseny két fordító oszlopa helyén is kutak állnak. A tér túlsó végén lévő Fontana del Morot is restaurálták. Csak a Fontana di Nettuno működött szerény világítással.

547. Piazza Navona

548. A tér látképe nappal

549. Marika a gyenge világításban

550. A tér látképe éjjel

Hazautaztunk. A sötétben elvettettük a megállót, nem szálltunk le, így a végállomáson hosszan kellett várakoznunk az indulásig, mert este ritkán jártak a külvárosi buszok. Ezzel szemben a buszvezető, akivel a várakozás idején jól elbeszélgettünk, megállt a kapunk előtt, egyedüli utasok lévén megtehetette, és megkímélt a még 100 méteres gyaloglástól.

A Klub többi tagja már a teraszon várta érkezésünket, hogy a kötelező sör, és a kommuna-vacsora mellett mindannyian megosszuk élményeinket is.

A pápánál

Elérkezett a várt *pápai audiencia* napja, amelyhez a díjtalan belépőket a recepciós nővérek szerezték be a Vatikán megfelelő irodájában, a Prefettura della Casa Pontificia-n.

A pápa címerével ellátott narancsvörös belépési engedély alapján jogosultak voltunk 1999. szeptember 29-én, szerdán, 10 órakor részt venni a Szent Péter téren, a Szent Atya „kihallgatásán”.

601. A belépési engedély

602. II. János Pál

603. A pápa cimere

Időben ott voltunk. A tömeg minden irányból áradt a térre, ezért azután elügyetlenkedve, *nagy szerencsénkre* nem az „A” szektorba vezető úton mentünk, hanem hátrább, közvetlenül a mellé az út mellé tévedtünk, ahol a Castel Gandolfoból érkező pápát a helikopter repülőtérrel nyitott gépkocsin az emelvényhez szállították. Így közvetlenül előttünk vonult be, biztonsági emberektől és fotósoktól kísérve.

Néhány perccel 10 óra előtt, szikrázó napsütésben, megérkezett a helikopter, és 10 órakor elgördült előttünk a pápát szállító fehér terepjáró.

A pápa állt a járműben, mellmagas korlátba kapaszkodva, néha integetett jobbra és balra, máskor áldást osztott az őt ünneplőkre. A menet lassan haladt, hogy jól lehessen fényképezni.

604-605. A pápa „bevonulása”

Az emelvényt, illetve az árnyékvetőt a Bazilika középső kapuja előtt állították fel, a vasárnapi „Angelus” erkély alatt.

606. Az árnyékvető

607. A nép

A pápa elfoglalta helyét a kényelmes karosszékben és a műsorvezető bejelentette azokat a csoportokat, vagy személyeket, akik személyesen a pápa elé járulhattak, így többek között a *Budapesti Piarista Gimnázium küldöttségét*, akik valamilyen ajándékot adtak át. Jóllehet többször is találkoztunk, a szemtelenek nem szóltak, hogy csatlakozzunk hozzájuk, és kezét foghassunk Őszentségével. Ez persze nem ilyen egyszerű, mert ezt jóval korábban protokollárisan elő kell készíteni.

A világ országaiból különböző csoportok, énekkarok, tűzoltó zenekar, stb. járultak elé. Amikor elfogyott a kiváltságosok sora, a pápa felállt és a résztvevőkkel latinul elimádkozta a Miatyánkot, majd köszöntőt mondott. A Prefettura név szerint tudta a kiadott belépők alapján, hogy milyen nemzetek vannak jelen, és a pápa a résztvevők anyanyelvén mondott néhány köszöntő szót nagy tapsvihar közepette.

Majd beszédet tartott, amelyben felemlgette a világ problémáit, békére, szolidaritásra szólítva fel hallgatóit. A beszéd szövegét a Vatikán honlapján ma is meg lehet találni.

Az audiencia véget ért, a pápa áldást adott, majd visszavonult. Mi előre indultunk, és a vasárnapinál kissé részletesebben elnézelődtünk a Szent Péter bazilikában. Mire kijöttünk, a rendezők felpakolták és elszállították a székeket, korlátokat és palánkokat.

Buszra szállunk és a **Quirinale**-ra utazunk, (ahol a pápai uralom megszűnte után az olasz királyok laktak), hogy megnézzük a 8 és fél című filmből ismert híres kutat, (bár nem volt valószínű, hogy Anita Eckberg vagy más filmcsillag még ott pancsolna, különös tekintettel arra, hogy a kútban való fürdést szigorúan büntetik).

Magukra hagytuk Csabáékat, akik porcelán üzletbe botlottak, és azt feltétlenül tanulmányozniuk kellett.

608. Palazzo Quirinale

609. Fontana di Trevi

A **Trevi kút** ahová a koradélutáni órákban érkeztünk, Róma legszebb kútja rangjának örvend. 1761-ben épült Nicola Salvi (kissé nagybolos) terve alapján, s szinte kitölti a kicsi Trevi teret. Már a szomszédos utcában vártuk a kút zúgó, dübörgő hangját, de semmi hang, csak a turisták zsidongása. A kút néma volt és üres. Leeresztették a vizet, hogy kitisztítsák a medencéket. A nép pedig egyre sereglett és várta a vizet, de csak nem akarták beindítani. Félóra várakozás után saját tényfeltáró fényképünk mellé képeslapot vásároltunk, hogy ne valljunk szégyent az itthoniak előtt.

610. Így láttuk

611. Bougainvillea

Így hát dolgunk végezetlenül sétára indultunk a belvárosban, de semmi különlegeset nem láttunk.

Estére időben otthon voltunk, hogy ne késsünk a klub üléséről. A nevenincs dombunk aljában, a buszmegállótól nem messze remek élelmiszer áruház van, (a sör jóval olcsóbb, mint a nővéreknél, de meleg), bevásároltunk, és gyalog felmentünk. Ekkor vettük észre, hogy „házunk” kerítésén milyen szép bougainvillea hajlik ki az útra.

Ismét az ókori Rómában (3)

Reggel a Néri Szt Fülöp által összeállított zarándokút listáján számba vettük, hogy mit teljesítettünk. Már csak két templomot kellett volna meglátogatni a *San Sebastiano* in Via Appia bazilikát, amely a városon kívül, a katakombák körzetében van, és a *Santa Croce in Gerusalemme* bazilikát.

Mesköék Caracalla Termáit akarták látni, ugyanis Csaba a gyógyfürdő tanfolyamokon tanítja a fürdőtörténetben az ókornak ezt a páratlan fejlettségű fürdő komplexumát, s most már a valóságban is szeretné megismerni.

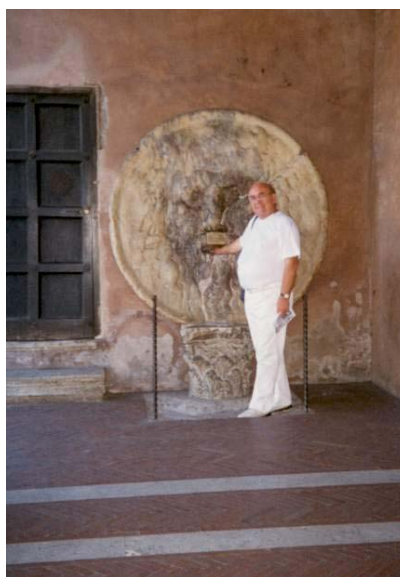
A Tevere partjánál mégis leszálltunk, hogy el ne mulasszuk kipróbálni a **Bocca della Verita**-t, az Igazság száját. Az Aventinus és a Tevere közötti térre a látogatók többsége azért megy, hogy bedugják kezüket a „szörny” szájába, ahogy azt a „Római vakáció” tündéri jelenetében láttuk.

A Santa Maria in Cosmedin templom előcsarnokában található a köralakú, nyitott szájú, bozontos emberfejet ábrázoló dombormű, amely a Kr. e. IV. században készült, valamikor egy vízkifolyást, vagy csatornanyílást fedhetett. Középkori a hagyomány, hogy a félelmetes száj leharapja a hazug ember kezét. A jegyesek így igazolhatják hűségüket.

Csaba is, én is bátran benyúltunk a rém torkába, miután előbb benéztünk a sötét nyíláson, s nem láttunk semmi veszélyeztetőt.

701. Bocca della Verita

702. Bátorság-teszt

Ez az egyszerűségében is csodálatos templom, a **Santa Maria in Cosmedin**, a VI. században épült a marhavásártéren. Elegáns románkori harangtornya és az előcsarnoka XII. századi kiegészítés. Mozaikpadlója, emelt kórusa és az oltár feletti baldachin több látogatót is érdekemelne.

703. S. Maria in Cosmedin

704. belül

A **Forum Boarium**, a marhavásártér Kr.e. II. században épült két kis temploma, a *Hercules* templom, illetve a közelben álló *Portunus* templom a császárkori Róma legépebben maradt emlékei.

A görög és római építészet ötvözetének példáját jelentik. Fennmaradásukat az biztosította, hogy később keresztény templomokká alakították azokat.

A *Hercules* templom, amelyet előcsarnokként oszlopsor övez, kör alakú.

705. A Hercules templom

706. Portunus temploma

*Portunus*nak, a folyók és kikötők istenének tiszteletére épült templom szögletes, amely a valamikori folyami kikötő szomszédságában található. Az emelvényen álló tufatömbökből rakott szentély falához 12 féloszlop simul.

Közöttük remek szökőkút csorgó vize hűsíti a kora őszi forráságot.

Az Aventinus oldalán, a Róma Ostia pályaudvar közelében áll egy fehér márvány borítású, impozáns építmény: **Cajus Cestius piramisa**. A Kr. e. 12-ben elhunyt római praetornak állít emléket, beékelve az aurelianusi városfalba. A 27 méter magas piramis építése a felirat szerint 330 napig tartott.

Tájékozódási pontnak ugyan jó lehet, de valahogy nem illik a környezetébe.

707. A piramis

708. Porta San Paolo

Kiutazunk a Thermákhoz, ahol nekünk át kellene szállnunk a katakombákhoz induló járatra, de sem busz, sem a megálló tábla. Egy járókelőtől tudjuk meg, hogy a járatot ideiglenesen megszüntették.

Csabáék célnál vannak, mi gyalog nekivágunk a Via di San Sebastiano-n, ami az útikönyv szerint a Via Appia városi szakasza, és a Porta di San Sebastiano-hoz vezet, amely a városfal legépebben maradt kapuja.. Már több mint fél órája megyünk, de csak kőfalak mentén járunk, amelyek szép kerteket határolnak. Ember nem jár a vidéken, járművek sem látszanak.

709. Szt. Sebestyén bazilika

710. Porta San Sebastiano

Végre jön valaki, akit megszólítunk, és elmondja, hogy így gyalog nagyon messze van. A nap melegen tűz, Marika nincs elég jól ahhoz, hogy folytassuk az utunkat, visszafordulunk.

Egyórányi fölösleges gyaloglás után a kiinduló ponton vagyunk, a: Nemzeti Múzeum **Caracalla Thermáinál**. Megváltjuk a belépőt és bemegyünk: hatalmas park pavilonokkal és grandiózus méretű romokkal.

A Celio Domb a Tarquiniusok elleni háborúk hősről kapta a nevét, Caelius Vibennáról. A domb a császárkorban divatos lakónegyed volt. A századfordulón régészeti körzetté nyilvánították. Azóta nyugalmas körzetnek számít.

A *fürdő és sporttelep* Kr. u. 217-ben épült, és egyszerre 1500 fürdővendég vehette igénybe a szolgáltatásait. Három különböző hőmérsékletű víz (calidarium, tepidarium, frigidarium), uszoda (natatio) és tornaterem nyújtott lehetőséget a test edzésére és megpihentetésére. Társalgók, könyvtárak álltak a vendégek rendelkezésére, majd szép környezetben sétálhattak a kertben.

Nost mi sétáltunk a kertben, végigjártuk a medencéket és a valamikori termeket, nézegettük a mozaikokat, amelyek korábban elhurcolt és később megtalált darabjaiból készítettek kiállítást.

711-712. Caracalla Thermáiban

A valamikori bejárat robusztus téglapillérei közé szabadtéri színpadot ácsoltak, ahol nyári estéken operaelőadásokat tartanak.

713. Séta a kertben

714. Mozaik padló

Hetedik nap

A falakat gazdag díszítésű márvány borította (amit a Farnese család bontatott ki palotája építésekor a 16. században). A mozaikpadlók maradványai még így romjaikban is csodálkozásra késztetik a látogatót.

A padló mintázata szinte elrejtje a lefolyó nyílásokat, amelyeken keresztül rövid idő alatt leüríthették a medencéket. Az épülettől tovább épített víztározókból vezették ide föld alatti csatornákon az előkészített vizet.

715-716. Mozaik töredékek

Csaba nem győzött betelni a látvánnyal. Amikorra mi oda érkeztünk, addigra ők már mindent megnézték, mégis újra velünk jöttek, és Csaba mint egy gyakorlott vezető ismertette az egyes „termek” rendeltetését.

A *délutánt* városi sétával, ajándékok vásárlásával, az üzletek kirakatainak tanulmányozásával töltöttük el.

Este rendes *klubgyűlést* tartottunk, de már érezni lehetett a haza készülődés

Amit még látni lehetett

Római zárándoklatunk utolsó napjának reggelén el kellett hagyni a szobáinkat, mert 10 óra után már jöttek az újabb vendégek. Már előző este összecsomagoltunk, így hát csak néhány kisebb dolgot kellett később a bőröndökbe zárni. Csomagjainkat a Kápolna előterét jelképező kis helyiségbe tetették, és ígérték a nővérek, hogy ott biztonságban lesz.

Kettesben keltünk útra. A távolabbi városrészben meg akartuk nézni Diocletianus Thermáját, illetve az abba 1563-ban, Michelangelo által épített **Santa Maria degli Angeli** templomot.

Azt gondoltuk, hogy az eredeti falak adják a bazilika érdekességét. Sajnálkozva láttuk, hogy se egyik, sem másik, mert a 18. századi átépítés során (várt) jellegét Luigi Vanvitelli teljesen megváltoztatta. Csak a sekrestyében láttuk a kiállítást, amely Michelangelo terveit mutatta be.

801. Diocletianus Termájából

802. Santa Maria degli Angeli, amely a termában épült

803. A kereszthajó vége kívülről

A Laterán területére kellett visszamennünk, hogy megkeressük a Néri Fülöp által javasolt zarándoklat részét képező **Santa Croce in Gerusalemme** bazilikát, amelyet Nagy Konstatin anyja, Heléna (Szt. Ilona) alapított saját birtokán 320-ban.

804. A Santa Croce in Gerusalemme. homlokzata

805. A bejárat közelebbről

806. A főhajó

807. Kálváriai földön

808. Szent Heléna

A Kálváriáról hozatott földdel töltette fel az egyik kápolna alapját. Egy Ostiában talált Juno szobor átalakításával készítették el a fej és a karok cseréjével Szent Ilona keresztet tartó szobrát.

Ide hozatta Jeruzsálemből Krisztus szenvedésének tárgyi eszközeit: a kereszt egy darabját, a Pilátus által íratott négynyelvű táblát, s a szögeket. Az ereklyéket díszes foglalatokban a főoltárban lévő üvegszekrényben helyezték el. Rendkívüli a bazilika színes mozaikpadlója.

Említésre méltó az íves mennyezeten görög keresztet formázó elrendezésben a négy evangélista ovális képe, középpütt a körbe foglalt *mosolygó* Krisztussal, gazdagon aranyozott mozaikban.

809. Az ereklék

810. A mozaik mennyezet

Finoman redőzött Mária ruhája a Pietán, amint magához öleli halott fiát.

811. XV. sz.-i feszület

812. XVI. sz-i anonim Pietà

Az **utolsó nap** délutánját fáradtan üldögéltük végig a Ház teraszán, dús levű szőlőt szemelgetve, és beszélgetve a Klub tagjaival.

813. Indulásra várunk

Elérkezett az indulás ideje, a taxis házaspár időben jött értünk, bepakolták csomagjainkat, s az alkony fényeivel megvilágított modern városrészben hamar átrobogva, kirepítettek bennünket a repülőtérre.

A beszállás, felszállás, leszállás, kiszállás problémamentes volt. Kirándulásunk egy életre szóló élmény volt, mégis nagyon jól esett családjainkkal találkozni, akik várták a szülőket a repülőtéren.

Itthon:

Szombaton előhívtam a felvételeinket, mindjárt két sorozatban rendelve meg, ugyanis Magdi csak keveset fényképezett, s ő viszont videó felvételéből szerkesztett nekünk is egy kazettát.

Gyuriék néhány héttel később kérték el a negatívokat, hogy kiegészítsék saját felvételeiket hiteles képeinkkel.

A novemberi osztálytalálkozón büszkén mutogattuk albumainkat, és köszöntük meg Ákosnak a szállás ötletét és egyéb, a túrával kapcsolatos jó tanácsait.

UTÓSZÓ

Rómáról annyian írtak és meséltek. Jobbnál jobb útikönyveket adtak ki részletes magyarázatokkal, színes képmellékletekkel, térképekkel.

Ilyen többek között egykori piarista hittanárunknak, *Dr. Medvigy Mihálynak*: „*Rómát látni...*” c. kis könyvecskéje is, amelynek címére utal ez a képeskönyv, amely tulajdonképpen elsősorban hatunknak, a **Római Klub alapító tagjainak** szól, és nagy a valószínűsége, hogy csak nekünk érdekes.

Ez az utazásunk valódi **római zarándoklat** volt, amelyet meghatározott az *időpont* (folytak az előkészületek a 2000. évre, a Szentévre. Nagytakarítást végeztek minden műemlékben. A múzeumok többsége zárva is volt, tehát nem lehetett elsősorban kulturális, képzőművészeti érdeklődésünk kielégítése az úticélunk), és az *időtartam* (nyolc nap aligha lehet elegendő a város valamelyest megismerésére és a látnivalók megtekintésére).

A visszatekintés egyre lehet jó az emlékezés mellett, **kedvcsinálónak** a leendő római zarándokoknak.

KIEGÉSZÍTŐ IRODALOM

Dr. Medvigy Mihály: Rómát látni...

Olyanoknak, akik egyszeri élménynél
többet akarnak.

Budapest, Makrovilág 1996.

ISBN 963 7573 13 5

Péteri Pál: Róma Templomai (második kiadás)

Kaposvár, 1997.

ISBN 963 7172 49 1

UTIKALAUZ

Utitárs sorozat: **Róma**

Panemex – Grafó – Budapest, 1997.

ISBN 963 9090 01 8